

זה הדרק

زوهدريخ ZO HADEREKH

גיליון 16, 25 באפריל 2018

עזה כמוות

ממשלת הימין בחרה שוב בהרג מפגינים במקום בסיום המצור ובחתימה לשלום צודק

להעבירן למשפחות. לדברי משרד הבריאות הפלסטיני, הגיע מספר הפצועים ליותר מ-4,900. זהו מספר הקרבנות הגדול ביותר מימי מאז הפלישה הישראלית לרצועה והמלחמה ב-2014. לא דווח על נפגעים בצד הישראלי.

המספר הגבוה של נפגעים לא-חמושים, לרבות שיעור גבוה של מפגינים שנפגעו מתחמושת חיה, הוא תולדה של החלטה

מודעת של ממשלת הימין, הבאה לידי ביטוי בהוראות הפתיחה באש של החיילים. בעקבות השימוש השיטתי בכוח לדיכוי ההפגנות, נשמעות בשבועיים האחרונים קריאות לכינון ועדות חקירה בלתי-תלויות, הבולטת שבהן – מפי מזכ"ל האו"ם ונציבות זכויות האדם של האו"ם.

קריאת "בצלם" לחיילים לסרב לפקודות בלתי-חוקיות בעליל

גם כלפי מפגיני שלום ישראלים הופנו בשבועיים האחרונים גילויי אלימות, שנענו באדישות משטרתית. פעילי "קול אחר" בעוטף עזה, המפגינים מדי יום שישי בצומת יד מרדכי, הפכו מטרתם של בריוני ימין. ב-20.4, בעת שהמפגינים עמדו בצומת, הגיעו למקום חמישה, ככל הנראה בני משפחה, יצאו מרכבם, התעטפו בדגלים וניסו לקחת מידיהם של הפעילים את השלטים כדי לקרוע אותם. חרף התנגדות הפעילים, הצליחו הבריונים לקרוע כמה כרזות. שבוע לפני כן (13.4), השליכו פעילי ימין מרכב נע שלושה נפצים לעבר הצמתים בהם עמדו פעילי התנועה.

אנו קוראים להפסיק מיד את הירי החי במפגינים, הלוקחים חלק במאבק העממי והצודק, לסיים את המצור על עזה ולממש את זכויות האדם ואת הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני. אנו קוראים להקים ועדת חקירה בלתי-תלויה שתבחן את פעילות צה"ל בשבועות האחרונים בגבול עזה ולמיצוי הדין עם האחראים לרצח של פלסטינים חפים מפשע, לרבות הממונים עליהם במערכת הצבאית כמו גם בדרג המדיני.

הפגנות המוניות נערכו ב-20.4, זה יום השישי הרביעי ברציפות, לאורך גדר המערכת שבין ישראל לרצועת עזה. ההפגנות הן כחלק מ"תהלוכת השיבה הגדולה", הצפויה להימשך עד ל-15 במאי, יום הנכבה. לפי נתוני משרד הבריאות בעזה, ב-20.4 נהרגו במהלך המחאות מידי כוחות ישראליים ארבעה פלסטינים, בהם ילד אחד. 729 פלסטינים,

מתוכם 45 ילדים, נפצעו. 42% מהפצועים (305 איש) אושפזו, בהם 156 שנפגעו מתחמושת חיה. בתי חולים ומרפאות, שהמשאבים העומדים לרשותם מוגבלים ביותר בגלל המצור על עזה, מתקשים להתמודד עם המוני הנפגעים.

פרמדיקים שפינו את הילד ההרוג מוחמד איוב (15) מסרו כי נורה בראשו בתחמושת חיה כשהיה במרחק של כ-50 מטר מהגדר, ממזרח לג'באליה, וכי לא נשקפה

ממנו שום סכנה לכוחות צה"ל. המתאם המיוחד של האו"ם לתהליך השלום במזרח התיכון, ניקולאי מלדנוב, הביע זעזוע מהריגתו של הילד וקרא לפתוח בחקירה.

המפגינים התאספו בסוף השבוע האחרון בחמישה מחנות אוהלים. לפני תחילת ההפגנות הוזזו האוהלים כ-50 עד 100 מטר לעבר הגדר, והוצבו במרחק של 600-650 מטר ממנה. כמו כן הקימו המארגנים מחסומי חול לאורך המחנות במטרה להגן על המפגינים מידי החיילים.

כהרגלם, מאז ההפגנה הראשונה שנערכה ב-30 במאוס, הגיבו חיילי הצבא הישראלי באש חיה, לרבות ירי צלפים, ויירי של קליעי גומי ושל מכלי גז מדמיע, שחלקם הוצנחו מכלי טיס בלתי-מאוישים.

מאז תחילת המחאות ועד למועד סגירת גיליון זה, נהרגו 37 פלסטינים מידי חיילי צה"ל: 32 מהם במהלך ההפגנות בעזה, ארבעה מהם ילדים, וחמישה בנסיבות אחרות. שני פלסטינים נוספים נורו ונהרגו בשטח ישראל לאחר שחצו את גדר המערכת. ישראל מחזיקה כעת בגופותיהם ומסרבת

ראבוטה? רובוטים!

"בפברואר רשמה אמזון פטנט לצמיד יד, שנועד לפקח על עובדים במחסנים. המכשיר, שעדיין לא הוחלט אם לייצר אותו ולהשתמש בו, יכול לאסוף מידע לגבי המיקום של כל עובד ותנועותיו, ולרטוט כשצריך להדריך את העובד באשר לצעדיו הבאים. עבור הנהלות, דומה כי שימוש בטכנולוגיה מסוג זה הוא הצעד הבא למקסום הפריון. לא ברור אם העובדים יקבלו את הטרנד החדש בברכה".

(8.4, "אקונומיסט")

סוף-סוף ממשלה כמו באירופה

"אחרי 'החוק הצרפתי' שנועד לחלץ ראש ממשלה חשוד מאימת הדין, ואחרי 'המודל הקפריסאי' שאמור היה להסדיר את מעמדן של אלפי יחידות דיור בלתי חוקיות בשטחים, ואחרי הסעיף 'הנורבגי הקטן' שנתפר בעקמומיות למידותיה של הכנסת, ממשלת ישראל תדון בשבוע הבא באימוץ 'המודל הבריטי'. ממש קדם-אירוויזיון של פיסות חקיקה. החוק בבריטניה אוסר על בית המשפט העליון לפסול חוקים של הפרלמנט. לכל היותר רשאי בית המשפט להחזירם לבית המחוקקים לדין מחודש, בצירוף המלצה. אך בבריטניה אף נבחר ציבור לא היה ממשיך לכהן בתפקיד כלשהו בעודו נחקר בשלוש פרשיות שוחד. זה המודל הישראלי. שם, מתפטרים אחרי יממה או שתיים".

(יוסי ורט, "הארץ", 13.4)

כרגיל, בניכוי הפלסטינים והפליטים

"ישראל הקטנה היא מגדלור מוסרי גדול. ידנו מושטת לעזרת עמים קרובים ורחוקים, בייחוד במצבי מצוקה. מאווי לבך שנהיה 'עם סגולה' ו'אור לגויים' מתגשמים".

(בנימין נתניהו, "מקור ראשון", 13.4)

ביבי, לימינך!

"אני מברך את הנשיאים טראמפ ומקרון ואת רה"מ תרזה מיי שהובילו את התקיפה על מתקני הנשק הכימי של אסד. למרות ההיקף המוגבל של התקיפה אחרי שתיקה ארוכה, העולם התרבותי מסמן לאסד שלא ישתוק על רצח ילדים. המבחן האמתי הוא ביכולתה של הקואליציה להמשיך את הלחץ הצבאי והמדיני על הרודן מדמשק. ישראל מצדה תמשיך לפעול בכל הדרכים נגד התבססות איראנית בסוריה".

(ח"כ יאיר לפיד בטוויטר, 14.4)

הביטחוניסט בעבודה עוקף מימין את טראמפ

"תקיפת ארה"ב בסוריה הייתה מאכזבת. עדיף אם לא הייתה נעשית. היא משאירה את ישראל להתמודד לבד בזירה הזו".

(אלוף פיקוד צפון לשעבר עמירם לוי, "הואלה", 14.5)

עשור לתחילת המשבר הקפיטליסטי

"עשור למשבר הכלכלי העולמי: הפערים החברתיים גדלים וימשיכו לגדול. כך עולה מדו"ח חדש שפורסם בבריטניה הקובע כי עד שנת 2030, שני שלישים מההון ירוכו בידי אחוז אחד מאוכלוסיית העולם. ככל שהעשירים הופכים עשירים יותר, נעשה קשה הרבה יותר להיכנס למועדון הזה".

(ישראל פישר, "נאן", 11.4)

אפשר להשתגע מהרפורמה בבריאות הנפש

"זמני ההמתנה הנדרשים לתחילת טיפול פסיכותרפי לילדים ולנוער בירושלים, בבאר שבע ובאשדוד עומדים על לא פחות משנה שלמה, כך עולה מנתוני משרד הבריאות. מהנתונים עולה שבמקומות רבים זמני ההמתנה לטיפול עבור ילדים ארוכים משמעותית מאלו של המבוגרים".

(ישראל היום, 15.4)

דברים בשם אומרם

דבר האחראי לכך שיש עוד משפחות שכולות

"שר הביטחון אביגדור ליברמן החליט לאסור על כניסתם לישראל של 100 פלסטינים שהוזמנו להשתתף בטקס ישראלי-פלסטיני שיתקיים ביום שלישי הבא בתל אביב, ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי האיבה. לדברי ליברמן 'זהו לא טקס זיכרון אלא מפגן של טעם רע וחוסר רגישות, שפוגע במשפחות השכולות היקרות לנו מכל'".

(אתר וואלה!, 10.4)

כנראה שמשפחות שכולות יש רק בימין

"עיריית ראשון לציון נענתה לדרישת ההורים השכולים המתגוררים בעיר, וביטלה את הנחיתתו של קובי מידן בטקס יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה. המשפחות השכולות דרשו למנוע ממידן את הנחיתת הטקס לאחר שכתב בפייסבוק כי הוא מתבייש להיות ישראלי, על רקע פעילות צה"ל ברצועת עזה. 'דעותיהן ורגשותיהן של המשפחות השכולות ניצבים מעל לכל שיקול אחר. אין מקום למחלוקות באירוע המאחד את החברה הישראלית', נמסר מעיריית ראשון לציון".

(ערוץ 7, 10.4)

ראש המועצה הלאומית לניצול עובדים

"פרופ' אבי שמחון, ראש המועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה, אינו כלכלן שגרתי. איזה היגיון יש בתשלום פנסיה או קרן השתלמות לעובד בחממות בערבה, שבעוד שלוש שנים יחזור לנפאל? מאתגר שמחון. 'ולמה אנחנו מתעקשים להעלות את יוקר המחיה לקשישים סיעודיים, כשאנחנו מכריחים אותם לשלם שכר גבוה לעובדים לא ישראליים? שכר מינימום הוא רעיון חברתי, שנועד לספק הגנה לעובדים החלשים בחברה בשם הסולידריות החברתית. אך זו אינה חלה על אזרחים של מדינות זרות, שגם עבור שלישי מהשכר שהם מקבלים כיום שווה להם לעבוד כאן. אנחנו לא מכריחים אף אחד לבוא, וגם בשכר נמוך יותר יהיו מי שירצו לעבוד בישראל'".

(מירב ארלוזורוב, "דה מוקר", 10.4)

מכתבים למערכת

'זו הדרך': התודה והתרומה

לחברי מערכת "זו הדרך", המשיכו בהוצאת עיתון מעניין וחשוב זה. אני מצרף תרומה לחיזוק השבועון.

מיכה רחמן
ירושלים

אפשר לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

נגד פיטורין באקדמית

הסגלים הבכיר והזוטר במכללה האקדמית ת"א-יפו הכריזו סכסוך עבודה לאחר הודעת ההנהלה על סגירת בית הספר לממשל וחברה בלא ידיעתם

מאת זוהר אלון

מבטם, השבתה היא פגיעה חמורה באינטרס הסטודנטים, שלטענתם הוא בראש ובראשונה שמירה על סדר היום הקבוע של הלימודים וההרצאות. אנשי האגודה טוענים באוזנינו בתוקף, כי על ארגון הסגל הבכיר והנהלה לנהל מו"מ ללא צעדים שיפגעו בסטודנטים ובאינטרסים שלהם במכללה.

ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת) בהפגנה במכללה נגד תנאי ההעסקה הפוגעניים והנצלניים (צילום: הסגל הזוטר)

גם בקיץ, כאשר עיכבו המרצים את מועד פתיחת שנת הלימודים, סירבה אגודת הסטודנטים לתמוך במרצים השוכחים ואף יצאה בקריאה פומבית נגד השביתה. אז, חששה האגודה מצעדים שתנקוט ההנהלה נגדה, וכן הפיצה את הסיסמה "אנחנו לא קלף מיקוח", בטוענה שהצעדים הארגוניים של המרצים פוגעים בסטודנטים.

סולידריות סטודנטאית עם הסגלים

בהיעדרה של אגודת הסטודנטים ממאבק חשוב זה, נחוץ קול סולידרי של הסטודנטים עם המרצים. כזה שלא יתעלם מהמחיר אותו סטודנטים "משלמים" בטווח הקצר, אך גם כזה המביא בחשבון את חשיבות ההתנגדות להעסקה נצלנית ופוגענית ואת חשיבות שיתוף המרצים בהכרעות מקצועיות. בשיחה עמי הסביר לי אחד מחברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר: "גם אנחנו לא מרוצים מכול השביתות, מהפגיעה בסטודנטים ומפגיעה בשמה הטוב של המכללה. בזמן השביתה הקודמת, למשל, לא קיבלנו שכר עבודה עבור חודש שלם. זאת הייתה 'תרומתנו' למכללה."

"ארגון הסגל הבכיר קורא לסטודנטים לעמוד לצד המרצים ולהשתתף עמנו בהפגנות גדולות מול הניהול הכושל של הנהלת המכללה. אם רוצים להימנע מהשבחות עתידיות, רק כך אפשר."

חודשים מספר לאחר שהסמסטר הראשון של שנת הלימודים הנוכחית (תשע"ח) לא החל בתאריך הנקוב בשל שביתת הסגלים הבכיר והזוטר במכללה האקדמית תל אביב יפו, עדיין לא נרגעו בה הרוחות. ארגוני המרצים במכללה זו הכריזו בשבוע שעבר (15.4) על סכסוך עבודה.

ועד הסגל הבכיר וועד סגל עמיתי הוראה והמרצים מן החוץ הכריזו על סכסוך עבודה בצוותא בעקבות ההחלטה שנתקבלה לסגור את הרישום לבית הספר לממשל וחברה במכללה. המרצים התרעמו על קבלת החלטות הרות גורל כאלה ללא שיתופם ובלא ידיעתם, ורואים בכך זלזול חמור בהם אישית, וכן כמרצים בכירים השותפים לעתיד המכללה. כמו כן, מעידים המרצים על כך שהנהלת המכללה נוהגת באופן דומה מאוד גם כלפי מרצי בית הספר למדעי ההתנהגות.

"סוגרים לנו את הבית"

השבוע נודע לנו, הסטודנטים במסלול זה, כי הרישום לשנה א' בשנת הלימודים תשע"ט לבית הספר לממשל וחברה הוקפא לזמן לא ידוע בתירוצים כמו "מספר נמוך של נרשמים" ו"צורך בריענון החומר".

כמה מבוגרי בית הספר לא נותרו אדישים. הבוגרים ניסחו מכתב הקורא לא להקפיא את הרישום ולא לסגור את בית הספר לממשל וחברה. הם הפיצו את המכתב בעמודי ובקבוצות פייסבוק שונים, וקראו לסטודנטים ולבוגרי המכללה לחתום על מכתב הממוען לדיקן ביה"ס, פרופ' אסף מדיני, ולדיקן המכללה, פרופ' שלמה בידרמן.

"אנו פונים אליכם בחשש ובצער רב בעקבות החלטת הנהלת המכללה להקפיא את ההרשמה לשנת הלימודים לסטודנטים שכבר נרשמו כי לא יוכלו להתחיל בתכנית בשנת הלימודים הקרובה", כתבו הבוגרים במכתבם. "אנו, בוגרי ובוגרות בית הספר, מביעים חשש כבד מהחלטה זו ומהשפעותיה ומבקשים כי הנהלת המכללה תשקול זאת בשנית ותחזור בה מהחלטתה זו."

"בית הספר לממשל וחברה הוא מקום חשוב עבורנו: מקום בו גדלנו, הן ברמה האקדמית והן בזו המקצועית, העשרנו את עולמנו, עיצבנו את השקפותינו ורכשנו כלים להתמודד עם העתיד במגוון תחומים. זה המקום בו מצאנו חברים וחברות לחיים ושותפים מקצועיים."

מדובר בערך שלא נמדד בכסף. מרבית בוגרי מסלול זה עובדים היום במשרות מפתח במגזר השלישי, במגזר הפרטי וכמובן גם במגזר הציבורי."

מה פשר שתיקת האגודה?

אגודת הסטודנטים מתנגדת, אמנם באופן לא רשמי, לסכסוך העבודה שהוכרז ולשביתה שעשויה לפרוץ. מנקודת

הערבית, הממסד והתרופה

מאת חסיב שחאדה

במסעדות ובבתי המלון הם ערבים, אך מדברים עם הלקוחות בעברית או באנגלית. זאת על אף שעם לקוחותיהם נמנים ערבים. אפילו כשהלקוח פונה למלצר בערבית, האחרון עונה לו בעברית. כשסיפרתי על תופעה מדאיגה זו לאחד ממכריי האירופים החי בירושלים זה כמה עשורים, הוא הגיב בנחרצות: "אינך יודע שיש הוראה מגבוה שלא לדבר בערבית?!"

בפינלנד, ארץ מגוריי בשלושת העשורים האחרונים, ישנן שתי שפות רשמיות: פינית ושוודית. דוברי השוודית הם כ-6% בלבד מהאוכלוסייה, אך זכותם להשתמש בה בכל הזדמנות מעוגנת בחוק. וחשוב מכך, זכות זו מיושמת בפועל. מעמדה הנחות והפוחת של הלשון הערבית בישראל הוא פועל יוצא של מכלול גורמים: המתח הפוליטי והלאומי המתמיד בין ערבים ליהודים; יחס עויין מצד השלטון; זניחה של ערבים רבים את לשונם-הם והעדפת העברית והאנגלית המסמלות בעיניהם קדמה ומודרניות; היעדר אוניברסיטאות ערביות בארץ שיחרתו על דגלן את העלאת קרנה של הלשון הערבית; עברות הערבית המדוברת.

הערבית נתפשת אצל רוב היהודים כלשון האיוב, הזר. ברוב זה כלולים יהודים יוצאי ארצות ערביות שלשון אמם ערבית. ישראל הרשמית עשתה כמעט הכול כדי להתנער מהאזור שבו היא ממוקמת, ובייחוד מהלשון השלטת במזרח התיכון. לכן בפוגשו צעיר יהודי הדובר ערבית טובה, חושש בדרך כלל הערבי שהוא קרוב לוודאי איש מודיעין.

האוניברסיטאות אינן מכשירות מורים להוראת הערבית התקנית כלשון חיה. מטרתן העיקרית היא מחקרית, להציג את הערבית כגווייה, לנתחה מורפולוגית, תחבירית וסמנטית, לתרגמה לעברית אך לא לדבר ולכתוב בה. זה מעגל קסמים. דרושים מאמצים אדירים, יצירתיות, נחישות ודבקות במטרה כדי לפרוץ אותו.

דומני כי אחת הדרכים האפשריות היא לעודד בוגרי תיכון שסיימו חמש יחידות בערבית בציון גבוה, האוהבים את הלשון הערבית, את ספרותה ואת תרבותה, ללמוד באחת משבע המכללות בארץ כדי להכשיר את עצמם להוראת הערבית כראוי בבתי ספר ערביים ויהודיים.

על דוברי הערבית וכותביה, ובעיקר על מוריה, משורריה, סופריה ומשכיליה מוטלת המשימה העליונה לשמור על הלשון מכל משמר, לפתחה, להרחיבה, להפיצה ולהגן עליה מהשפעות זרות ומיותרות.

מן הדין שכל יום יהיה בחזקת יום הלשון הערבית, גם בעיריות ובמועצות המקומיות הערביות בישראל. על ועדת המעקב העליונה, על חברי הכנסת הערבים ועל חברי המכללות הערביות בנצרת ובבאקה אל-ערבייה להוביל מאמצים אלה. ומעל לכל יש להשקיע בגנות ובמורות בכיתות הראשונות בבית הספר כדי להנחיל את אהבת הערבית הכתובה והנשמעת.

אם תרצה ישראל אי פעם להשתלב חברתית ותרבותית במזרח התיכון, עליה לכבד את הלשון הערבית ואת דובריה הלכה למעשה. ובאשר למיעוט הערבי-פלסטיני בישראל, בלא לשון – אין תרבות ואין זהות לאומית איתנה.

הלשון הערבית היא השפה הרשמית השנייה במדינת ישראל. העולם דובר הערבית על להגיה השונים מונה מעל ל-400 מיליון בני אדם, ובתוכם אזרחי ישראל הערבים שהם כחמישית מאזרחי המדינה. המעמד הרשמי של הערבית, שנקבעו ב-1922 השלטונות הבריטיים, פס מן העולם באופן בלתי-רשמי, שכן אינו משתקף במציאות הישראלית. לשון רשמית משמעה לשון המשמשת את המדינה בכל התחומים, ובייחוד את פרסומיה הרשמיים.

שינוי מעמדה של העברית לשפה הרשמית הבלעדית בישראל מעוגן בכמה יוזמות חקיקה לרבות חוק האזרחות, חוק סדר הדין הפלילי, תקנות סדר הדין האזרחי, חוק התכנון והבנייה, חוק הבחירות, תיקון פקודת הרופאים וחוק לשכת עורכי הדין. למרות תקנות קיימות המעניקות לערבית יחס שוויוני, כמו תקנות חובת המכרזים, הודעות אזהרה על איזויות תרופות ושילוט דרכים, אין עוררין על כך שלאמתו של דבר הלשון הרשמית היחידה בישראל היא הערבית.

במדינות דו-לאומיות או רב-לאומיות כמו בלגיה, פינלנד, קנדה, שווייץ או הודו, ישנן כמה שפות רשמיות. ישראל הרשמית, לעומת זאת, שואפת לבסס מדינת לאום של העם היהודי ולא מדינת כל אזרחיה, ובכך היא מתעלמת מהמיעוט הפלסטיני הגדול החי במולדתו היחידה. עד עצם היום הזה, למשל, חל איסור על הגשת מסמכים הכתובים בערבית לבתי המשפט ואין אפשרות לקבל פסקי דין בשפה הערבית. הניסיונות לביטול מעמדה הרשמי הקבוע בחוק של הערבית חוזרים ונשנים מאז אמצע המאה ה-20. הבולט ביניהם – "חוק הלאום" שישוּב לסדר יומה של הקואליציה בתום פגרת האביב בסוף החודש.

מצבה של הערבית בישראל, המדוברת והתקנית, ככי רע. רמת הוראתן במוסדות החינוך השונים בישראל מתדרדרת בהתמדה זה שבעים שנה. הערבית בישראל מתעברת בקצב מואץ, והשפעת העברית חודרת עמוק לדפוסי הדיבור, לדפוסי הכתיבה ואף לדפוסי החשיבה של המיעוט הערבי-פלסטיני בישראל. מילים, צירופי מילים ומבנים עבריים שגורים כפי ערבי הארץ ובכתביהם, אך הם כספר החתום לגבי אחיהם בעולם הערבי.

לזקוקים עדיין להוכחת מצבה המעורער, העגום והנחות של הערבית בישראל, אבקש להזכיר את ההחלטה הטרייה הבאה: במאוס הורתה הנהלת בית החולים רמב"ם בחיפה להשתמש אך ורק בעברית בין כתליו. יש לציין ששליש מ-4,000 עובדי המקום הם ערבים, כמו גם רבים ממטופליו. מה הייתה תגובת הרמב"ם, הנשר הגדול, הידוע בערבית בשם אבו עמרין מוסא בן מימון שערבית הייתה שפת אמו וכתב בה כמעט את כל חיבוריו, לו שמע את החלטת הנהלת ביה"ח הקרוי על שמו?

ראוי להזכיר, כי החלטות דומות בעניין איסור השימוש בערבית נתקבלו ברשתות ארומה וקפה קפה. זכור לרעה גם המקרה של הסרת שתי המילים הערביות מהלוגו של אוניברסיטת חיפה במלואות 60 שנה להיווסדה.

לאחרונה נודמן לי לשהות למעלה משלושה שבועות רצופים בכמה אזורים במולדתי: בירושלים, בחיפה, במשולש ובגליל. שמתי לב, למשל, כי רבים מהמלצרים ומהעובדים

לפרגמטיזם בסוריה: שלוש נקודות

התומכת בכורדים, זגוג שוב ורמז שטורקיה לא תסיג את כוחותיה מסוריה עד סילוק אסד. עמדה זו אינה מתיישבת עם תמימות הדעים שניסו הרוסים לשדר בפסגה המשולשת באיסטנבול. מכאן שהמצב בסוריה רופף ועוד רחוק מיציבות.

איראן

המשך שלטון אסד תלוי בתמיכה איראנית. זה הקשר בין התנגדות למשטר אסד לבין התנגדות לנוכחות איראנית בסוריה. האיראנים נמצאים בסוריה הרבה לפני הרוסים: הם בעלי ברית יציבים של הממשלה מראשית המערכה במרד; וכמו הרוסים, הם נמצאים בסוריה בהזמנת אסד ובהסכמתו.

הצבא הסורי נשחק משך שנות המלחמה הארוכות. איראן, באמצעות חיזבאללה, משמרת המהפכה, כוחות הבסיג' (המשמר הלאומי), הארטש (הצבא הסדיר) ומיליציות שיעיות אפגניות ופקיסטאניות, מספקת לאסד חלק ניכר מכוח האדם הדרוש להישרדותו. מ-2015 מספקת רוסיה לאסד בעיקר חיל אוויר והגנה אווירית, בעוד איראן – את חיל הרגלים ההכרחי להשתלטות על השטח ולהחזקתו. לצורך השתתפותה, קיבלה איראן לשימושה בסיסים סוריים ואף הקימה בהסכמה נוספים. נוכח השפעתה הגוברת של איראן בתימן, בבחריין, בעיראק ובלבנון ועל רקע הברית בין ארה"ב וסעודיה, נטלה על עצמה ישראל לנהל, בתירוץ של "סכנה קיומית", עימות צבאי עם איראן בסוריה. ישראל, שבמשך שנים עשתה כבשלה בשמי סוריה ולבנון וגם על אדמתן, חוששת שהצבת כוחות סוריים-איראניים סמוך לרמת הגולן, לרבות הצבת טילים, מלט"ם ומערכות הגנה אווירית איראניים בסוריה, כמו גם אספקת טילים מדויקים לחיזבאללה, תגביל את השימוש ביכולותיה הצבאיות, ולכן מביעה נכונות להילחם לחיסול הנוכחות האיראנית בסוריה.

האם העמדה הישראלית היא "פוזת" במטרה ללחוץ על רוסיה להחליש את הנוכחות האיראנית בסוריה? או, אולי, למען השתקעות ארה"ב בסוריה ומעורבות אמריקאית ומערבית נגד איראן? כך או כך, זו עמדה מסוכנת מאוד. הרוסים, כמו האמריקאים, אינם מוכנים להקריב את חייליהם (מרבית הלוחמים היו שכירי חבורות צבאיות פרטיות) במערכה קרקעית, אך לא ייטשו בקלות את הפרויקט שלהם בסוריה. הרוסים יגבילו פעילות ישראלית, ומולם תנסה ממשלת ישראל לערב את ארה"ב. כך עלולה המלחמה בסוריה לעלות מדרגה.

מלחמה ישראלית בכוחות איראן בשטחי סוריה תמיט פגיעה קשה בעורף הישראלי, חורבן עצום בערים ומספר רב של קרבנות. זו גם אינה מלחמה שישראל יכולה לנצח בה: שכן זו תהא רק ראשונה בסדרת מלחמות בין השתיים. גם איראן ולבנון ייפגעו קשות במלחמה כזו, שתמנע את סיום המלחמה בסוריה ותאריך את סבל תושביהן. מוטב לכל הצדדים, גם לששים לקרב, להגיע להסדרים פרגמטיים של הפרדת כוחות טרם התנגשות קטלנית.

אבישי ארליך

אין בשמאל, הישראלי והעולמי, קונצנזוס בעניין סוריה. קיים בלבול בין שלושה מרכיבי דיון נפרדים, אך קשורים מעשית. אני מבקש להביע בשורות אלה את דעתי.

גז

אין ויכוח באשר להתנגדותנו לשימוש בנשק כימי, ובוודאי נגד אזרחים. בסוריה נעשה שוב ושוב שימוש בגז ובנשק כימי, אך יש ויכוח לגבי מקרים ודרכי פעולה מתחייבות. האם יש עדיין נשק כימי בידי המשטר? האם הוא משתמש בו? האם שימוש, אם היה כזה, מצדיק התערבות בינ"ל ובאיזה היקף? אין הסכמה באו"ם לגבי עצם העובדה שממשלת סוריה עשתה שימוש בגז בעיירה דומא. העדר ההסכמה במועצת הביטחון ואי השליטה בשטח מנעו כניסה בזמן אמת של צוותים מוסכמים לדומא ובדיקה פיזית ישירה. מכאן נבעו האשמות והכחשות שאין אפשרות לאשש. לפיכך ניוונה דעת הקהל העולמית, באופן עיוור, ממקורות מידע אינטרסנטיים. מצב כזה מוליד "פייק ניוז" ותאוריות קונספירציה.

הוויכוחים אמנם סוערים ונרגשים, אך אין דרך להגיע אל האמת. במצב כזה פעולת ה"ענישה" נגד המשטר שסימלה התקיפה האמריקאית-צרפתית-בריטית (ללא גרמניה וקנדה), הייתה פעולה חד-צדדית. הניסיון של צוות האו"ם לחקור בדומא לאחר ההפצצה המערבית תמוה וציני: מענישים ורק אז בודקים? מצד שני, החלטת המשטר הסורי למנוע כניסה של המומחים מעלה חשד שיש מה להסתיר.

חשטר

ההפצצה המערבית הוצגה כעונש על שימוש בנשק כימי, אשמה שדמשק ומוסקבה מכחישות. אך ההפצצה פגעה, גם אם באופן מוגבל, בנכסי המשטר. עד כה תירצה ארה"ב את נוכחותה בסוריה במלחמה נגד דאעש. טראמפ אף הבטיח לצאת מסוריה עם סיומה. עתה הודיע לפתע על עיכוב היציאה. ההפצצה המערבית מאיימת על הסטטוס קוו שמתאמצים הרוסים, האיראנים והטורקים ליצור בסוריה, שעיקרו שמירת אחדותה של המדינה ומניעת חלוקתה.

אף שלא הצהירה על נכונותה להעניק לגיטימציה לממשל אסד, עד לאחרונה דומה היה כי ארה"ב קיבלה בשתיקה שאין אפשרות להשיג הפסקת אש אלא אם תשמר אחדות סוריה, וכן שאין בנמצא אופוזיציה מאוחדת היכולה להוות אלטרנטיבה לשלטון. שאלת "נאורות" המשטר כפופה, לטעמי, לשאלת הפסקת התווה ובוהו והסבל. יש התומכים אידיאולוגית במשטר אסד: איני נמנה עמם. אך שפיטתו וגורלו של אסד יצטרכו לחכות לאחר הפסקת הקרבות.

רוסיה חששה שהתקפה אמריקאית רחבה היא ניסיון לחבל בתכניתה, ואיימה לפגוע בטילי השיוט המערביים ובאמצעי שיגורם. אילו הגיבה כך, היינו עדים לעימות ישיר בין וושינגטון למוסקבה. הגבלת ההתקפה המערבית ומיקודה שכנעו את הרוסים להבליג. ואולם, אין ספק שאיתות לגבי שינוי מדיניות ארה"ב נקלט במוסקבה, באיסטנבול ובטהראן. ארדואן, המתנגד לאסד אך מגשש את דרכו בין רוסיה לארה"ב

ההכנות להקדמת הבחירות כבר החלו. כדי להיבחר שוב, יצטרך ארדואן לזכות ב-51% מהקולות. יצוין כי רק לפני חודש הכחיש הנשיא הטורקי שבכוונתו להקדים את הבחירות. ארדואן הכריז על הקדמת הבחירות לאחר שנפגש באנקרה עם מנהיג מפלגת הימין הפשיסטי (MHP) דוולט בצ'לי, שעמו כרת ברית לקראת הבחירות. בצ'לי נחשב לממליך המלכים בפוליטיקה הטורקית. ב-2002 היה זה בצ'לי שסייע לעליית מפלגתו האסלאמיסטית והניאו-ליברלית של ארדואן (AKP) לשלטון.

ארדואן חיזק זמנית את כוחו לאחר ניסיון ההפיכה הכושל שאירע ב-2016. בעקבותיו, עצרו כוחותיו של ארדואן 150 אלף אזרחים ואנשי צבא; עשרות אלפים מהם נכלאו לתקופות ארוכות או פוטרו מעבודתם במערכת המשפט, בצבא, במשטרה, בתקשורת ובאקדמיה. הטיהור הפוליטי שהוביל ארדואן פגע קשות לא רק במתכנני ההפיכה אלא גם ברבים ממתנגדיו משמאל, שדווקא התנגדו להפיכה הצבאית.

בשבוע שעבר (17.4) שב ואישר הפרלמנט בשלושה חודשים נוספים, ובפעם השביעית בסך הכול, את מצב החירום שהוכרז במדינה בעקבות ניסיון ההפיכה. חברי הפרלמנט אישרו את ההארכה למרות הביקורת שנמתחה מספלי סיעת המפלגה הדמוקרטית של העמים (שמנהיגיה יושבים בכלא בעקבות הכרזת מצב החירום), אשר ביקרו את עריכתה של מערכת בחירות תחת משטר חירום. נציגי HDP דרשו את שחרורם של כל העצירים והאסירים הפוליטיים. גם בעולם נמתחה ביקורת קשה על מצב החירום המתמשך, ובחודש שעבר קבע דו"ח של האו"ם, כי מצב זה גרם להפרות שיטתיות של זכויות אדם.

לפי העיתון הקומוניסטי "אברנסל", "הצורך הדחוף בהקדמת הבחירות נובע מהפאניקה שאחזה בארדואן ובימין הפשיסטי. מקורה – בסקרים אחרונים, לפיהם מאבד הנשיא תמיכה ציבורית במהירות, והסיכוי שבעוד כשנה יזכה בבחירות קלוש. הימין הפשיסטי המפולג והמתפלג החושש שמא לא יצליח לעבור את אחוז החסימה, הזדרז לכרות ברית עם אויבו לשעבר ארדואן". אחוז החסימה בבחירות בטורקיה, יש לציין, עומד על 10% מקולות הבוחרים.

לדברי פרבין בולדאן, מנהיגת מפלגת העמים הדמוקרטית ומהבודדות מבין מנהיגיה שאינה יושבת בכלא: "אנו מוכנים לבחירות. אין לנו ספק כי ארדואן יקבל סטירה כורדית מצלצלת בבחירות הקרובות". בולדאן שאלה מארדואן ביטוי שהתייחס לכיבוש העיר הכורדית עפרין שבצפון סוריה: "הכורדים קיבלו סטירה עות'מאנית מצלצלת".

בבחירות האחרונות שנערכו ביוני 2015, זכתה מפלגתה של בולדאן ב-14 מנדטים. המפלגה קמה כתוצאה מחבירה של כוחות כורדיים, אחת מהמפלגות הקומוניסטיות הטורקיות, ארגוני שמאל ופעילים באיגודים מקצועיים ובתנועות חברתיות.

אפרים דויד

מה מותר ומה אסור לשיר בטורקיה

זמרת ושחקנית מוכרת בטורקיה נידונה בחודש שעבר לעשרה חודשי מאסר. היא הורשעה בכך ש"העליבה" את הנשיא ארדואן בהופעתה ב-2016. הזמרת, זוהאל אולצ'אי, שרה במספר הופעות: "רג'פ טאיפ ארדואן, זה הכול ריק, זה הכול שקר, החיים יסתיימו יום אחד ותאמר 'היה לי חלום'". לפי החוק הטורקי, אזרח המורשע בהעלבת הנשיא עלול לרצות עד ארבע שנות מאסר. עורכי דינו של ארדואן הגישו יותר מ-1,800 תלונות נגד "מעליבים", בהם פעילים קומוניסטים, אמנים, תלמידים ואף "מיס טורקיה" לשעבר.

ארדואן ובצ'לי: "הזמן אוזל" (איור: אברנסל)

**נשמע מוכר?
ארדואן התלבט
והקדים את הבחירות**

רג'פ טאיפ ארדואן, נשיא טורקיה, הכריז בשבוע שעבר (19.4) על הקדמת הבחירות לנשיאות ולפרלמנט ל-24 ביוני, שנה וחצי לפני מועדן המקורי. הבחירות יאפשרו לארדואן ליישם את השינוי בשיטת הממשל, שתהפוך מפרלמנטרית לנשיאותית ותעניק לו סמכויות נרחבות אף יותר. במשאל העם בעניין זה, שנערך באפריל 2017, מספר התומכים בהרחבת סמכויות הנשיא עלה בהפרש קטן מאוד על מספר המתנגדים. בערים הגדולות, ובהן איסטנבול והבירה אנקרה, מתנגדי שינוי השיטה (ביניהם מפלגת העמים הדמוקרטית, HDP, והמפלגות הקומוניסטיות) ביססו רוב ברור.

התאריך המקורי לקיום הבחירות היה נובמבר 2019, אך ארדואן נחפו והודיע בנאום בטלוויזיה: "אף שהנשיא והממשלה עובדים בתיאום מלא – יש צורך במשילות. 'תחלואי השיטה הישנה מאתגרים אותנו בכל צעד וצעד'. בפועל, ארדואן הקדים את הבחירות משום שהסתבך בכיבוש בצפון סוריה, ובמלחמה נגד הכוחות הכורדיים והדמוקרטיים במדינה השכנה, ומשום שהכלכלה הטורקית מקרטעת. ועדת הבחירות טרם אישרה את התאריך החדש, אבל

למרות מאות השוטרים, המחסומים, "המטה הקרבי" והאלימות הבוטה

תושבי נצרת הפגינו ב-1 במאי 1958

וח"כ תופיק טובי, וכי במקום הפגנה אחת שתצעד במרכז העיר, יתארגנו במהלך הבוקר הפגנות בשכונותיה.

פועלי נצרת בראשות הקומוניסטים התכנסו לאירוע הראשון בבוקר ה-1 במאי באזור המוסכים, הניפו דגלים אדומים וקראו סיסמאות. במקום נשא דברים ח"כ טובי, שקרא לסולידריות של פועלים יהודים וערבים ולביטול הממשל הצבאי. כוחות משטרה תקפו את המפגינים בכוח רב, גררו את טובי לניידת, ובהמשך העבירו אותו לחיפה למרות שהיה מצויד ברישיון כניסה. משתתפי ההפגנה שפוזרו חזרו והתארגנו במקום סמוך. אחד מהם נשא על כתפיו את המזכ"ל מיקוניס, והצעדה החלה. שוטרים התנפלו על הצועדים, גררו את מיקוניס לניידת וערכו חיפוש בבגדיו בתואנה של "חיפוש נשק".

במשך כמה שעות רדפו השוטרים את משתתפי ההפגנות השכונתיות, שבהן נישאו נאומים קצרים והושמעו סיסמאות, אך בכל פעם שדיכאו אחת מהן, צצה אחרת. במקביל, התארגנו מחאות סמוך לכניסות החסומות לנצרת, שם מנעו שוטרים ממאות פועלים ופלאחים מהאזור להיכנס לעיר.

מתקפת הדיכוי המשטרתי נמשכה בימים הבאים. ב-3 במאי תקפה המשטרה את אסיפת מק"י לכבוד ה-1 במאי שנערכה באום אל-פחם. בנצרת, באום אל-פחם, בכפר יאסיף, בבענה, בדיר אל-אסד, בסחנין ובעראבה נעצרו מאות קומוניסטים. במשפטים שנערכו לעצורים, לרבות בבתי דין צבאיים, נידונו רבים למאסר ואחרים הוגלו מבתיהם לחודשים. בסך הכל טיפלו עורכי הדין מטעם מק"י ב-400 עצורים.

אחד העצורים, תופיק כנאענה (עראבה), סיפר השבוע ל"זו הדרך", שהמשטרה עצרה אותו בכפר כנא, בדרכו להפגנה. בית דין צבאי הטיל עליו שלוש שנות מאסר וקנס של 400 לירות או שנת מאסר נוספת באשמת "יידוי אבנים" ו"הכאת שוטרים". כנאענה שוחרר מהכלא לאחר 20 חודשי מאסר. בניסיון להצדיק את המתקפה, המשיך הממסד הישראלי בהסתה אנטי-קומוניסטית. אך היו גם מי שקראו תיגר עליו. המשורר נתן אלתרמן פרסם ביומון מפא"י "דבר" (9.5.1958) את שירו "מהומות נצרת", בו כתב, בין היתר:

"מה שיש לשנות הוא הקו (זהו מושג מעורפל אך מאוד מוחשי) כל הקו ההופך זה שנים עשרת את ציבור הערבים במדינה לציבור מנודה ומושפל מנודה ונרדף! זה מריו וקולו שפרצו בנצרת"

למוד ניסיון ההתנגדות ההרואית של הקומוניסטים, לא העז הממסד לשכפל את הדיכוי המשטרתי שנה לאחר מכן, והפגנה המונית צעדה ברחובות נצרת ב-1 במאי 1959.

תמר גוז'נסקי

בהמשך למסורת שהתגבשה בשנים קודמות, יזמו מוסדות המפלגה הקומוניסטית הישראלית בנצרת גם באפריל 1958 את הקמתו של ועד ה-1 במאי, שכלל פעילים באיגודים המקצועיים, קומוניסטים ובלתי-מפלגתיים. הוועד הפנה לראשי ההסתדרות (נציגי מפא"י ומפ"ם) הצעה להפגין יחד, אך לא נענה. כנהוג, הגיש הוועד למשטרת נצרת בקשה לערוך את ההפגנה ברחוב הראשי של העיר ב-11:00.

המשטרה לא רק סירבה לאשר את עריכת ההפגנה, אלא החלה במתקפה אלימה על המארגנים כבר יומיים לפני ה-1 במאי. ב-29 באפריל, בשעה 8:30 בבוקר, הגיע כוח משטרתי למשרדי מק"י בנצרת עם צו חיפוש "אחרי אמצעי תעמולה לקראת אסיפה בלתי-חוקית". במקום נעצרו ח"כ אמיל חביבי (ר' צילום: ויקימדיה) וסליבה חמיס, עורך "אל-אתחאד", ביטאון מק"י בערבית. ח"כ חביבי שוחרר כעבור שעה.

המידע בדבר המעצר נפוץ במהירות, וליד תחנת המשטרה התארגנה הפגנה בדרישה לשחרר את העצורים. שוטרים שיצאו מהתחנה תקפו את המפגינים באלות, ובמהלכה עצרו את תופיק זיאד, חבר מועצת העירייה.

למחרת (30.4.58) פעלה המשטרה לחבל בהכנות להפגנה באמצעות מעצר 60 פעילים במק"י והחרמת מערכת הקול. היה ברור שבכוונת הממשלה למנוע בכוח את עריכת ההפגנה של הקומוניסטים ב-1 במאי בנצרת, אך רק בדיעבד נודעו פרטי ההיערכות.

"מעריב" (2.5.58) תיאר אותה כך: "חרש הוועקו כל שוטרי התחנות ויחידות משמר הגבול שבמחוז הצפון; חרש נעו בחשכת הליל עשרות המכוניות עמוסות מאות השוטרים חמושי האלות והמגינים וחובשי הקסדות מכל צדי נצרת; חרש התארגנו והתמקמו בחצר ה'מוסקוביה' המוקפת חומה; חרש הוצבו המחסומים מסביב לעיר וחרש עובדו התכניות המדוקדקות לדיכוי כל 'מלחמת בריקדות' קומוניסטית מיד עם מתן האות הראשון. אתמול עם שחר [כלומר, בבוקר ה-1 במאי] הושלמו כל ההכנות, ונצרת הייתה לעיר נצורה".

לצורך ניהול מבצע הדיכוי, המשיך ותיאר "מעריב", הקימה המשטרה בנצרת "מטה קרבי", שקיבל את הוראותיו ממטה פוליטי, שמוקם בבניין "הקישלה" במעלה העיר, שם היו משרדיו של המושל הצבאי בצפון. "מעריב" לא פירט, אך את תפקיד המטה הפוליטי מילאה "ועדה מרכזית לביטחון", שכללה את האחראים למיעוט הערבי: מפקד הממשל הצבאי, מפקד היחידה הערבית בשב"כ, מפקד היחידה לתפקידים מיוחדים במשטרה ויועץ ראש הממשלה לענייני ערבים.

למרות שלמק"י לא היו ידועים כל פרטי ההיערכות למניעת ההפגנה בנצרת, היא התכוננה. הוחלט, כי נוסף לח"כ חביבי, תושב נצרת, ישתתפו בה ח"כ שמואל מיקוניס, מזכ"ל מק"י,

יום הזיכרון לפועלים

אירועי האחד במאי

נצרת: הצעדה המרכזית של מק"י, חד"ש ובנק"י תצא מרחוב תאופיק זיאד בעיר, **בשבת, 28.4**, בשעה **10:00**.
הסעות להפגנה:

- 8:15 גן השניים, יפו
- 8:30 כיכר המושבות, ת"א
- 8:45 רכבת צפון (ארלוזורב/נמיר), ת"א

צעדת השקופות והשקופים בתל-אביב: ההפגנה המרכזית בת"א, בהשתתפות חד"ש, מק"י, עומדים ביחד, דרום ת"א נגד הגירוש, כוח לעובדים, קו לעובד, מאבק עובדות הניקיון של אוני' ת"א ומרצ תיערך **ביום ו', 4.5**, ותצא ב-**12:30** מפינת הרחובות רוטשילד ואלנבי.

ירושלים: ערב ביוזמת כוח לעובדים בהשתתפות יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, ח"כ **עאידה תומא-סלימאן** (חד"ש, הרשימה המשותפת), פעילים באיגודים מקצועיים, במאבקים חברתיים ואמנים.
יום ג', 1.5, בית אליאנס, כי"ח 5, ירושלים

באר שבע: סרט ודיון - **וסרמיל** (מושון סלמונה, 2007); במסגרת סדרת קולנוע סולידריות במועדון **מולתקא-מפגש**.
יום ג', 1.5, שלמה המלך 7, ב"ש

תל-אביב: סמינר האחד במאי, ביוזמת תנועת "עומדים ביחד". מהי פוליטיקה סוציאליסטית כיום בישראל? איך אפשר לרתום את הכעס על השיטה לבניית כוח אפקטיבי שיכול להשפיע על הפוליטיקה הישראלית?
יום ו', 11 במאי, 08:30, ת"א (מיקום מדויק יימסר בהמשך)

חד"ש - סניף יפו

אסיפה ציבורית

בהשתתפות **עادل עאמר**, מזכ"ל מק"י
על סדר היום: ברכות, סקירה פוליטית ומעמדית לרגל ה-1 במאי, ההיערכות לקראת הבחירות המקומיות והכלליות
יום ה', 3 במאי, 19:00, השקמה 3, יפו

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

חולי טרופי - אפיצ'טפונג וורסתקול

2004, תאילנד (תאית, כתוביות באנגלית)
אחרי ההקרנה תתקיים שיחה עם **אבי מוגרבי**
מוצ"ש, 28 באפריל, 19:00, אחד העם 70, תל אביב

פסל שהוצב בשדרות רוטשילד, ת"א (צילום: "זו הדרך")

בשעת לילה מאוחרת, ערב יום הזיכרון (17.4), הציבו פעילי פורום העובדים של חד"ש בת"א וכיפו מיצב זיכרון בשדרות רוטשילד. הפסל, בוכת ראווה עטוית אפור זוהר וחבושה קסדה צהובה, שימש מיצב זיכרון למאות קרבנות תאונות העבודה שנפלו למותם באתרי בנייה. מתחילת 2018, נהרגו 13 בני אדם ועוד 47 נפצעו באורח קשה.

כבר בשעות הבוקר המוקדמות הסירו פקחים מטעם עיריית ת"א את הפסל, לקחו אותו מהמקום ובכך מנעו מתושבי העיר להתייחד עם פינת הזיכרון, להדליק נר ולדרוש באופן זה את אכיפת חוקי הבטיחות על מעבידים החומקים בלא פגע לאחר תאונות בניין. מ', אחת מפעילות פורום העובדים, פנתה לעירייה בשאלה מדוע הוסר הפסל. ממחלקת פניות הציבור של העירייה נמסר למ' תשובה מקוממת, לפיה "הפסל נלקח לצרכי שיפוץ, ויוחזר בהמשך. מועד הסיום המשוער הוא ה-12.7". לאחר תלונה שהוגשה למחלקת פניות הציבור, קוצר זמן הטיפול המשוער לחודשיים. אבל העירייה לא הסבירה, איזה טיפול בכלל נחוץ למיצב מחאה.

"פעיל אחר בפורום, מסר: 'נזכור את עובדי הבניין, בני כל העמים והארצות, שמסרו את נפשם על בניית בתים, ועקב רשלנות פושעת של קשרי הון-שלטון שילמו בחייהם. הנחנו את הפסל במרכז העיר, כדי לא לשתוק מול הדם הנשפך בבנייה ומול מדינה המסרבת להעניש קבלנים המזלזלים בחיי אדם. דם פועלי הבניין אינו הפקר, ואסור לאיש לעמוד מנגד נוכח המספרים שהפכו שגרה כואבת. מצער אף יותר שהעירייה בוחרת להשתיק מחאה שקטה ולגיטימית במרחב הציבורי; לו היינו מציבים פרסומת לחברת בנייה, אפשר רק לנחש שהיא הייתה נשאת ברחוב זמן רב הרבה יותר".